

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szikinger István ügyvéd (**cím**) által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek, az **alperesi képviselő neve (cím)** által képviselt alperes neve(**alperes címe**) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. február 10. napján meghozott 11.P.21.656/2016/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett és Pf.3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Felperessel szemben a alperes neveen .../2015. ügyszám alatt emberölés büntette és más bűncselekmények miatt büntetőeljárás van folyamatban. Felperes és IV. rendű vádlott a büntetőeljárás során az eljáró bíróval szemben kizárás iránti kérelmet terjesztett elő részletezve azt, hogy az eljáró bíró mely eljárási szabálysértései utalnak a bíró elfogult eljárására. A alperes nevea .../2016/2. számú 2016. augusztus 12. napján meghozott végzésével az eljáró bíró kizárását megtagadta. Tájékoztatva az eljárás alanyait, hogy a végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, a kizárás megtagadása az ügydöntő határozat elleni fellebbezésben sérelmezhető.

Felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a .../2016. számú eljárása során megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő személyiségi jogát. Kérte alperes eltiltását a további jogsértéstől, kérte a megfelelő módon történő elégtételadást. Kérte az alperes kötelezését 100.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

Alperes a kereset elutasítását, felperes perköltségben való marasztalását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A le nem rótt illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli. A kereset elbírálásánál a Ptké. 8. § (1) bekezdését, a Ptk. 2:43. §-át, az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetének XXVIII. cikkét, annak (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését hívta fel. Rámutatott, hogy

jelen esetben a hivatkozott és csatolt határozatokból megállapítható, hogy a felperes kizárás iránti kérelmét alperes az erre irányadó eljárási szabályok betartásával, kellően részletesen indokolt határozatával bírálta el. A tisztességes elbírálás nem azt jelenti, hogy a felperes 23 oldalas kizárás iránti kérelmének tételesen minden egyes gondolatát, minden egyes mondatát értékelni kell és arra választ is kell adni. A kérelmet tartalma alapján kell elbírálni, a fő hivatkozások mentén kell arról döntenie, ez pedig a határozatban megtörtént. A kizárás iránti kérelem elbírálása nem áll másból, mint a kérelemből, az eljáró bíró nyilatkozatának beszerzéséből, majd a döntésből. Nincs további eljárási cselekmény, bizonyításra sem kerül sor. Ebből eredően a tisztességes eljáráshoz való jog ezen eljárás és határozathozatal során nem sérült. Hangsúlyozta, hogy a kizárás iránti kérelem elbírálása önálló nemperes eljárás, ezért az alapüggyel kapcsolatos kifogások vagy annak állított tisztességtelensége jelen perben közömbös.

Felhívta a Fővárosi Ítéltábla .../2012/4. számú határozatát. Érvelése szerint kizárólag az alapügyben és a jogorvoslati eljárásokban eljáró büntető bíróság hatáskörébe tartozó kérdés, hogy az eljárás során biztosított volt-e a tényállás kellő felderítése, a mentő körülmények feltárása, az eljárásban részt vevők számára jogaik büntetőeljárási törvényben rögzített szabályoknak és elveknek megfelelő gyakorlása. A polgári ügyben eljáró bíróság arra nem folytathat bizonyítást, hogy a nyomozás során a bizonyítékokat hivatali visszaéléssel a hatóság eltüntette-e, ezen bizonyítékok a felperes felmentését eredményezhették-e. Az eljárásban okszerűtlen, jogszabályellenes, tisztességtelen magatartás nem volt igazolt, a felperes által felhívott körülmények nem minősíthetők kirívó jogalkalmazási hibának. Álláspontja szerint a kirívó jogalkalmazási hiba, az okszerűtlen, jogszabályellenes, tisztességtelen eljárás eredményezhet személyiségi jogi sérelmet, ilyen jogsérelem azonban ebben az eljárásban nem következett be. A felperes tanúbizonyítási indítványának teljesítését az elsőfokú bíróság mellőzte, szükségtelennek tartotta ugyanis az eljáró bírák tanúkenti meghallgatását, ettől további érdemi adat felderítése nem volt várható. A fentiekre tekintettel a keresetet elutasította, a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt kereseti illetékről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-a és 14. §-a értelmében akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli. Alperesnek perköltség iránti igénye nem volt, a határozathozatalt e körben a bíróság a Pp. 78. § (2) bekezdése szerint mellőzte.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Ebben azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 249. §-ában írtak alkalmazása mellett bizonyítás felvételét követően változtassa meg, a felperes keresetének teljes egészében adjon helyt. Másodlagosan indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, az elsőfokú bíróságot utasítsa a per újabb tárgyalására, újabb határozat meghozatalára. Ebben az esetben az elsőfokú ítéletet hozó bírót az eljárásból kérte kizárni. Kérte, hogy az alperest kötelezze perköltség megfizetésére. Az elsőfokú ítélet szerint a tisztességes eljáráshoz fűződő jog a régi és az új Ptk. szerint is személyiségi jognak minősül. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a polgári ügyekben eljáró bíróság nem folytathat bizonyítást arra, hogy a büntető ügyben

eltüntetett-e valaki vélelmezhetően mentő bizonyítékot, bizonyítási eszközt. Ebben az esetben sérül az Alaptörvény XXVIII. cikkben megerősített jog a bírósághoz fordulásra. A személyiségi jogok megsértéséről és annak jogkövetkezményeiről kizárólag a polgári bíróság dönthet. Ha ezt a kötelezettségét megszegi, akár csak az érdemi bizonyítás mellőzésével, akkor nem érvényesül a tisztességes eljárás alaptörvényi és nemzetközi jogilag is garantált követelménye. A bíróság érdemi tárgyalásra alkalmasnak minősítette a keresetet, ezért nem mellőzhette volna az érdemi bizonyítást. A Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére az elsőfokú bíróság érdemben nem adott választ arra a kérdésre, hogy a kizárás ügyében lefolytatott eljárás jogszerű volt-e, tisztességes voltának érdemi indokolását nem adta meg.

Megítélése szerint az elsőfokú eljárás során csupán formálisan érvényesültek a felperesi jogok, az általa előadottak érdemi vizsgálatára nem került sor. Ebből a felperes arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a másik bírósággal szemben nem hajlandó következetesen fellépni. Általánosan elfogadott, hogy a függetlenség és pártatlanság nem kizárólag objektív fogalomként értelmezhető. Az alaptörvényi és nemzetközi elvárások már akkor is sérülnek, ha azok látszata nem érvényesül. Megvalósul az alapjogok sérelme akkor is, ha az elfogultság nem teljesen alaptalanul felmerülő gyanúját nem lehet meggyőzően eloszlatni. Felhívta az Alkotmánybíróság 67/1995. (XII.7.) AB, továbbá a 3242/2012. (IX.28.) AB határozatát, idézte a 20/2005. (V.26.) AB határozat szövegét is, melyek szerint a felperesnek a pártatlan, és ilyennek is látszó bíróság előtti eljáráshoz fűződő joga sérült.

Alperes fellebbezési ellenkérelmében azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. Alperesnek másodfokú perköltség iránti igénye nem volt.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és érdemben helyes ítéletet hozott. A tisztességes eljáráshoz való jog követelménye a büntetőeljárásban Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján érvényesül. Ez előírja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat a törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson észszerű határidőn belül bírálja el. Az Alaptörvény Szabadság és Felelősség cím alatt felsorolt egyes cikkelyei azonban nem minősíthetők kivétel nélkül személyiségi jogoknak. Azok között található egyértelműen a személyiségi jogok közé sorolható jog és nem személyiségi jogi természetű alapvető jog is.

Következetes a Ptk. hatálybalépése óta a bírói gyakorlat abban, hogy az alkotmányjogi, közjogi védelmet élvező tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog személyiségi jogként nem határozható meg. Ugyanis nem minden alapjog tekinthető egyben személyiségi jognak.

A Ptk. 2:43. §-ához fűződő indokolás rögzíti, hogy a Ptk. az alkotmányos alapjogok és a polgári jog kapcsolata körül kialakult elméleti vita kapcsán azt az álláspontot követi, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre nem azonos az alapjogok katalógusával. Kétségtelen, hogy bizonyos alapjogok a személyiségi jogok részeivé is váltak, de eltérőek lehetnek az érvényesítésüket szolgáló jogi eszközök. A tisztességes eljáráshoz való jog személyiségi jogként nem ismerhető el, mivel a védendő érték nem közvetlenül az ember személyiségéből fakad. Az állam intézményvédelmi kötelezettségei hangsúlyosak, melyben az fejeződik ki, hogy az állam

nyújtson garanciákat általában véve az állami közreműködés mellett zajló eljárások megfelelő funkciójú megvalósulásának érdekében. Ez a jog elsődlegesen nem az emberi individuumból fakadó, hanem egyéb, az állami, a szervezetek és az egyén viszonylatában meghatározható értékek megóvását, illetőleg érvényesülését szolgálja.

Ekként döntött a Fővárosi Ítéltábla .../2014/6/II. számú ítéletében, illetőleg a BDT2015. 3337. számú eseti döntésében. Felhívta a BDT2008. 1811., és a BDT2016. 3507. eseti döntéseket is, melyek szintén azt az álláspontot támasztják alá, hogy az eljárási alapjogok személyiségi jognak nem tekinthetők. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben meghatározott eljárásjogi cselekmények lefolytatásával nem következhet be a személyiségi jogok sérelme.

Fentiek alapján a felperes a tisztességes eljárás megsértésének megállapítása iránt előterjesztett igénye alaptalan, a kérdéses alapjog védelmére a felperes által kívánt polgári jogi, közelebbről személyiségi jogi alapon nincs lehetőség, ebből következően nem alkalmazhatóak a személyiségi jog megsértésének szankciói sem.

A másodlagos fellebbezési kérelemmel összefüggésben előadta, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okiratok alapján hozta meg az ítéletét, így az alperes egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában foglaltakkal, a tanúbizonyítás mellőzésével. A Pp. 193. §-a lehetővé teszi az egyéb bizonyítás mellőzését olyan tényállásra vonatkozóan, amely okirattal igazolható.

Megítélése szerint indokolatlan az első fokon eljáró bíró helyett másik bírói tanács kijelölése is. Az eljáró bíró elfogultságát ugyanis akkor lehet megállapítani, ha vannak olyan okok, amelyből az elfogultságra észszerűen és tárgyilagos szemlélettel is következtetni lehet. Jelen esetben ilyen körülmények nem merültek fel, így nincs jogszabályi indoka annak, hogy az első fokon eljáró bírót az ítéltábla a fellebbezési kérelemnek való helyt adás esetén kizárja. A fentiekre tekintettel az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a kereset elbírálásához szükséges mértékben feltárta, az irányadó jogszabályokat felhívta, olyan lényeges eljárási szabályt sem sértett, ami az elsőfokú eljárás megismétlését, a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazását indokolná. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló tények alapján érdemben helyes döntést hozott, azzal a Fővárosi Ítéltábla egyetértett.

A felperes állítása szerint alperes a kizárás iránti kérelem elbírálása során elkövetett mulasztásaival, a kizárás megtagadásával a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sértette.

A bírósághoz fordulás, a tisztességes eljáráshoz és a jogviták észszerű időn belül történő befejezéshez fűződő jogot, alapelveket az Emberi Jogok Európai Egyezménye [EJEE] garantálja, melyet Magyarország az 1993. évi XXXI. törvénnyel ratifikált. Az Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja és hozzon határozatot polgári jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az Egyezmény címzettje a Magyar Állam,

amelynek alapján jogszabály-alkotási kötelezettsége keletkezik, közvetlenül azonban a Római Egyezmény 6. Cikkének megsértésére hivatkozással jogalkalmazó szervvel szemben keresettel igényt érvényesíteni nem lehet.

Az Alaptörvény XXVIII. cikke kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el. A (3) bekezdés szerint a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy őt abban senki ne gátolja.

A tisztességes eljáráshoz való jog fontos alkotmányos alapjog, az egyes eljárások fontos garanciája, azonban az eljárási jogok gyakorlásához fűződő jogosítvány nem jelenti egyben a Ptk. által védett személyiségi jogot is. A polgári jogi védelem előfeltétele az, hogy a védendő érték kifejezetten a szubjektumhoz, az egyéniséghez kapcsolódjon. Az alperes által helyesen felhívott bírói gyakorlat szerint a tisztességes eljáráshoz fűződő jognál a védendő érték nem közvetlenül az ember személyiségéből fakad, hanem az állami közreműködés mellett zajló eljárások megfelelő funkciójú megvalósítását, ezek érvényesülését szolgálja. A személyiségi jogok védelmének lényege a személy autonómiájának, a személyiség szabad kibontakoztatásának biztosítása, melynek elsődleges követelménye, hogy a védendő érték a személyiség megnyilvánulásaként legyen meghatározható. A büntetőeljárás során az eljárási jogok gyakorlása önmagában nem fogadható el személyiségi jogként, mert a védendő érték nem a személyiség szabad kibontakoztatásában rejlik, hanem az állami szervezetek és az egyén viszonyában meghatározható értékek megóvását, érvényesülését szolgálja. A felperes sérelmei ekként a büntetőeljárás során rendelkezésre álló jogorvoslati eszközök révén nyerhetnek orvoslást, személyiségi jogi alapon azonban a Ptk.-ban foglalt jogkövetkezményeket a felperes nem érvényesítheti. Büntetőeljárás esetén kizárólag a tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjog sérelmére hivatkozással a Ptk. eszközrendszere nem alkalmazható. Szükségtelen volt ezért az abban való állásfoglalás, hogy alperes a kizárás iránti kérelmet a Be. irányadó rendelkezéseinek megfelelően bírálta-e el, mert a büntetőeljárás esetleges hiányosságainak reparációjára is elsődlegesen a büntetőeljárás keretei között van lehetőség, személyiségvédelmi per ebből a szempontból külön jogorvoslati fórumot nem teremt.

A fenti indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján a fenti indokolásbeli eltéréssel helyben hagyta, a Pp. 78. § (2) bekezdés szerint az alperesnek járó másodfokú perköltség tárgyában a határozathozatalt mellőzte. A felperes az eljárás során személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a felperes által le nem rótt 48.000 forint fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.

Budapest 2017. május 23.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.

a tanács elnöke

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

Dr. Hegedűs Mária s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül: Szirmai Nikoletta bírósági ügyintéző